

Opis systemu kontroli wewnętrznej

W Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Sokołowie Podlaskim (dalej Bank) opracował i wprowadził system kontroli wewnętrznej uwzględniając fakt funkcjonowania w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, który stanowi uznany system ochrony instytucjonalnej, o którym mowa w Ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

Na podstawie art. 22i ust. 4 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, kontrola wewnętrzna, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (audyt wewnętrzny), została powierzona organowi zarządzającemu systemem ochrony, którym jest Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (dalej Spółdzielnia).

I. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

§ 1

Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Powiatowym Banku Spółdzielczym w Sokołowie Podlaskim funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności i sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
4. zgodności działania Uczestników i Spółdzielni z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 2

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z :
 - 1) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,
 - 2) ustawy z dnia 7 grudnia 2000r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, zwanej w dalszej treści „Ustawą”,
 - 3) rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach, zwanego w dalszej treści „rozporządzeniem”,
 - 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
 - 5) Innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

2. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- 2) Stanowisko do spraw Zgodności mające za zadania identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- 3) niezależny audyt wewnętrzny mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, niezależności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

§ 3

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.

3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
- 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów, o których mowa w § 1, z kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 4

Struktura Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej zorganizowany w trzech niezależnych poziomach.

2. Na pierwszy poziom (I linia obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku.

3. Na drugi poziom (II linia obrony) składa się:

- 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem o którym mowa w ust. 2,
- 2) działalność Stanowiska ds. Zgodności i Stanowiska Kontroli Wewnętrznej;

Podstawowe zadania Komórki ds. zgodności w zakresie funkcji kontroli polegają w szczególności na:

- a) dokonywaniu testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie zgodności poprzez planowe i doraźne testy (kontrole) w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku, a także ocenie poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych jednostkach i komórkach ustanowionych mechanizmów kontrolnych, z wyłączeniem zadań komórki,
- b) opiniowaniu planów testowania (planów kontroli) związanych z testowaniem przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie zgodności przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku,
- c) sporządzaniu okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładaniu ich Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.

Podstawowe zadania Komórki ds. kontroli wewnętrznej w zakresie funkcji kontroli polegają w szczególności na:

- a) dokonywaniu testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez planowe i doraźne testy (kontrole) w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku, a także ocenie poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych jednostkach i komórkach ustanowionych mechanizmów kontrolnych, z wyłączeniem zadań komórki,
- b) dokonywaniu analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku, z wyłączeniem zadań komórki, w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanego testowania (kontroli) oraz dane otrzymywane z systemu sprawozdawczości,
- c) opiniowaniu i monitorowaniu realizacji planów testowania (planów kontroli) związanych z testowaniem przestrzegania mechanizmów kontrolnych przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne Banku,
- d) monitorowaniu statusu nieprawidłowości i wykonania wydawanych zaleceń (realizacji działań naprawczych i korygujących),
- e) sporządzaniu okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności (własnej) i przedkładaniu ich Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej;
- f) sporządzaniu okresowych sprawozdań z zakresu działania funkcji kontroli w całym Banku, a także w zakresie realizacji zaleceń i przedkładaniu ich Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.

4. Na trzeci poziom (III linia obrony) składa się audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię.

§ 5

Kontrola realizowana na Poziomie I

1. Kontrola na Poziomie I realizowana jest przez Bank.
2. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje

stanowiska, grupy ludzi, komórki lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

3. Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące, jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

§ 6

Kontrola realizowana na Poziomie II

1. Kontrola na Poziomie II realizowana jest przez Bank.
2. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska, niezależnie od zarządzania ryzykiem, kontroli wykonywanej na Poziomie I oraz z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
3. Kontrola, o której mowa w ust. 1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na pierwszym poziomie oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.

§ 7

Kontrola realizowana na Poziomie III

1. Kontrola na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących, wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
3. W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego. Audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielnię podlega organizacyjnie Prezesowi Zarządu Spółdzielni.

II. Rola Organów Banku w Systemie Kontroli Wewnętrznej

§ 8

Zarząd Banku

1. Do obowiązków Zarządu należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz zapewnia niezależność tym komórkom.
2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników w ramach funkcji kontroli oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego. Zapewnia także dostęp pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
3. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.

§ 9

Rada Nadzorcza Banku i Komitet Audytu

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza powołuje Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem, w tym systemu kontroli wewnętrznej.
3. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki odpowiedzialnej za kontrolę wewnętrzną i ryzyko braku zgodności, Zarządu, Komitetu Audytu oraz Spółdzielni w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej pierwszego i drugiego poziomu. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
5. Rada Nadzorcza przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 4, na podstawie opinii Komitetu Audytu.
6. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza:
 - 1) nadzoruje wykonywanie przez Zarząd obowiązków dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
 - 2) zatwierdza Politykę Zgodności,
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności, adekwatności i skuteczności funkcji kontroli i zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Dariusz Tokarski
Stanołisko
Kontrol Wewnętrznej

ZARZĄD
Powiatowego Banku
Spółdzielczego